СОВЕТ МАМАДЫШ-АКИЛОВСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ ЗЕЛЕНОДОЛЬСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН	ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЗЕЛЕНОДОЛЬСК МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ МАМАДЫШ-ӘКИЛ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ Мамадыш-Әкил **КАРАР**

«05» июнь 2026 ел ав. **№31**

Мамадыш-Әкил авыл җирлеге Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәне раслау хакында

«Гавами хакимиятнең бердәм системасында җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2025 елның 20 мартындагы 33-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 2004 елның 24 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Мамадыш-Әкил авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы, Мамадыш-Әкил авыл җирлеге Советы Регламенты нигезендә Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Мамадыш-Әкил авыл җирлеге Советы карар кабул итте:

1.Мамадыш-Әкил авыл җирлеге Советы депутаты статусы турында кушымта итеп бирелә торган нигезләмәне расларга.

2. Мамадыш- Әкил авыл җирлеге Советы карарының үз көчен югалтуын танырга.:

- "Мамадыш-Әкил авыл җирлеге Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәне раслау хакында»2021 елның 04 мартындагы 30 номерлы;

- "Мамадыш-Әкил авыл җирлеге Советының 2021 елның 04 мартындагы 30 номерлы карары белән расланган Мамадыш-Әкил авыл җирлеге Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында»2021 елның 18 августындагы 50 номерлы;

- "Мамадыш-Әкил авыл җирлеге Советының 2021 елның 04 мартындагы 30 номерлы карары белән расланган Мамадыш-Әкил авыл җирлеге Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында (Мамадыш-Әкил авыл җирлеге Советының 2021 елның 18 августындагы 50 номерлы карары белән кертелгән үзгәрешләр белән)» 2021 елның 23 декабрендәге 60 номерлы;

- 2023 елның 10 марты №116 "Мамадыш-Әкил авыл җирлеге Советының 2021 елның 04 мартындагы 30 номерлы карары белән расланган Мамадыш-Әкил авыл җирлеге Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында (Мамадыш-Әкил авыл җирлеге Советының 2021 елның 18 августындагы 50 номерлы, 2021 елның 23 декабрендәге 60 номерлы карары белән кертелгән үзгәрешләр белән)»;

- 2023 елның 16 августындагы 135 номерлы «Мамадыш-Әкил авыл җирлеге Советының 2021 елның 04 мартындагы 30 номерлы карары белән

расланган Мамадыш-Әкил авыл җирлеге Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында»(Мамадыш-Әкил авыл җирлеге Советының 2021 елның 18 августындагы 50 номерлы, 2021 елның 23 декабрендәге 60 номерлы, 2023 елның 10 мартындагы 2023 елның 10 мартындагы 60 номерлы карары белән кертелгән үзгәрешләр белән) 116)";

- 2023 елның 13 декабре №149 «Мамадыш-Әкил авыл җирлеге Советының 2021 елның 04 мартындагы 30 номерлы карары белән расланган Мамадыш-Әкил авыл җирлеге Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында» (Мамадыш-Әкил авыл җирлеге Советының 2021 елның 18 августындагы 50 номерлы, 2021 елның 23 декабрендәге 60 номерлы, 2023 елның 10 мартындагы 2023 елның 10 мартындагы 60 номерлы карары белән кертелгән үзгәрешләр белән) 116, 2023 елның 16 августындагы №135)";

- 2026 елның 20 апреле №28 «Мамадыш-Әкил авыл җирлеге Советының 2021 елның 04 мартындагы 30 номерлы карары белән расланган Мамадыш-Әкил авыл җирлеге Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында» (Мамадыш-Әкил авыл җирлеге Советының 2021 елның 18 августындагы 50 номерлы, 2021 елның 23 декабрендәге 60 номерлы, 2023 елның 10 мартындагы 2023 елның 10 мартындагы 60 номерлы карары белән кертелгән үзгәрешләр белән) 116, 2023 елның 16 августы №135, 2023 елның 13 декабре №149)".

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында бастырып чыгарырга (халыкка җиткерергә) (http://pravo.tatarstan.ru) һәм Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составындагы Зеленодольск муниципаль районының мәгълүмат сайтында (www.zelenodolsk.tatarstan.ru) Интернет челтәрендә, шулай ук Мамадыш-Әкил авыл җирлегенең мәгълүмат стендларында түбәндәге адреслар буенча: Мамадыш-Әкил авылы, Ленин урамы, 50 йорт (хакимият бинасы), Татар Танае авылы, Үзәк урам, 1а йорт (авыл мәдәният йорты бинасы), Паново авылы, Үзәк урам, 26В йорт (авыл клубы бинасы).

Мамадыш- Әкил авыл Башлыгы
авыл җирлекләре,
совет рәисе **Ф.Ф.Мирхәтуллин**

1 нче кушымта
Мамадыш-Әкил авыл җирлегенең 2026 елның»
«05» июнендәге 31 номерлы карарына

Мамадыш-Әкил авыл җирлеге Советы депутаты статусы турында нигезләмә

Әлеге Нигезләмә Мамадыш-Әкил авыл җирлеге Советы депутатының (алга таба – депутат) хокукларын һәм бурычларын билгели, алар үз вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда төп хокукый һәм социаль гарантияләрне күздә тота.

1 Статья. Депутат статусының хокукый нигезе

1. Депутат статусы Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Мамадыш-Әкил авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы (алга таба – җирлек уставы), әлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә.
2. Депутат булып бермандатлы сайлау округы буенча муниципаль сайлауларда сайланган һәм Мамадыш-Әкил авыл җирлеге Советында (алга таба – җирлек Советы) Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнарында һәм муниципаль норматив хокукый актларда каралган вәкиллекле һәм башка вәкаләтләрне гамәлгә ашырырга вәкаләтле Россия Федерациясе гражданы тора.
3. Депутат үз эшчәнлегендә Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы Конституциясенә, җирлек Уставына һәм муниципаль норматив хокукый актларга, шулай ук сайлаучыларның мәнфәгатьләренә таяна.
4. Депутатка үз вәкаләтләрен тоткарлыксыз башкару өчен шартлар тәэмин ителә.
5. Депутат үз статусын депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле булмаган эшчәнлек өчен файдаланырга хокуклы түгел.

2 Статья. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыру шартлары

1. Депутатлар үз вәкаләтләрен даими булмаган нигездә башкаралар, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт бурычларын үтәү белән бергә алып баралар, моңа яртылаш авыл уставында билгеләнгән очраклар керми.
2. Депутатка үз вәкаләтләрен даими булмаган нигездә гамәлгә ашыру өчен эш бирүче тарафыннан эш урынын (вазыйфасын) саклап калып, дәвамлылыгы җирлек уставы белән билгеләнгән чорга эштән азат ителү гарантияләнә.
3. Җирлек Советы депутатларының билгеләнгән санынннан кимендә 10 проценты даими нигездә эшли.

3 Статья. Депутат вәкаләтләре чоры

1. Депутатның вәкаләтләре чоры биш ел тәшкил итә.

2. Депутатның вәкаләтләре ул сайланган көннән башлана һәм яңа чакырылыш җирлек советының тулы хокуклы составта беренче утырышын уздырган көннән туктатыла.

4 Статья. Депутат статусына бәйле чикләүләр, тыюлар

1. «Гавами хакимиятнең бердәм системасында җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2025 елның 20 мартындагы 33-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очраклардан тыш, депутатлар Россия Федерациясе сенаторлары, Россия Федерациясе Федераль Собраниесе Дәүләт Думасы депутатлары, Россия Федерациясе субъектларының закон чыгару органнары депутатлары була алмый, Россия Федерациясенең башка дәүләт вазыйфаларын, Россия Федерациясе субъектларының дәүләт вазыйфаларын, шулай ук дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларын һәм муниципаль хезмәт вазыйфаларын башкара алмый. (алга таба – 33-ФЗ номерлы закон), башка федераль законнар белән.

2. Депутат, 33-ФЗ номерлы законда, башка федераль законнарда билгеләнгән очраклардан тыш, башка муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы депутаты яисә башка муниципаль берәмлекнең муниципаль берәмлеге башлыгы вәкаләтләрен бер үк вакытта башкара алмый.

3. Депутатлар Россия Федерациясенең коррупциягә каршы көрәш турындагы законнары белән билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны үтәргә, бурычларны үтәргә тиеш.

4. Үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыручы депутатлар:

1) эшкуарлык эшчәнлеге белән шәхсән яисә ышанычлы затлар аша шөгыльләнергә;

2) коммерциячел яисә коммерциягә карамаган оешма белән идарә итүдә катнашырга, түбәндәге очраклардан тыш:

а) сәяси партия, һөнәри берлек органы, шул исәптән җирле үзидарә органында төзелгән беренчел һөнәр берлеге оешмасының сайланулы органы белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашу, башка иҗтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез мөлкәт милекчеләре ширкәтләренең съездында (конференциясендә) яисә гомуми җыелышында катнашу;

б) коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашу (сәяси партия, һөнәри берлек органы, шул исәптән җирле үзидарә органында төзелгән беренчел һөнәр берлеге оешмасының сайланулы органы белән идарә итүдә катнашудан, башка иҗтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез мөлкәт милекчеләре ширкәтләренең съездында (конференциясендә) яисә гомуми җыелышында

катнашудан тыш) Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы рәисенә алдан хәбәр итү белән;

в) Россия Федерациясе субъекты муниципаль берәмлекләре Советында, Муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә бирү;

г) муниципаль берәмлек исеменнән оешманы гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен йә муниципаль милектәге акцияләргә (устав капиталындагы өлешләргә) идарә итү тәртибен билгеләүче муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен гамәлгә куючысы (акционеры, катнашучысы)муниципаль берәмлек булган оешманың идарә органнарына һәм ревизия комиссиясенә түләүсез нигездә тапшыру;

д) федераль законнарда каралган башка очраклар;

3) укытучылык, фәнни һәм башка иҗат эшчәнлегеннән тыш, башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнергә. Шул ук вакытта укытучылык, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлек, әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, бары тик чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданнары һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары исәбеннән генә финанслана алмый.;

4) Әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительлек яисә күзәтчелек советлары, коммерциягә карамаган чит ил хөкүмәтнеке булмаган оешмаларының һәм Россия Федерациясе территориясендә эш итүче аларның структур бүлекчәләренең башка органнары составына керергә.

5. Муниципаль вазыйфаларны биләүче, вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыручы затлар граждан, административ яисә җинаять эше йә административ хокук бозу турындагы эш буенча яклаучы яисә вәкил (законлы вәкиллек очракларыннан тыш) сыйфатында катнаша алмыйлар.

5 Статья. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Депутаттнень эряйхненди эсь лувихть пялькстыхнень эзда пялькстыхнень эзда:

1) үлем;

2) үз теләге белән отставкага китү;

3) суд тарафыннан хокукка сәләтсез яисә хокукка сәләте чикләнгән дип тану;

4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылу яисә вафат дип игълан ителү;

5) аңа карата судның гаепләү хөкеменең законлы көченә керүе;

6) даими яшәү урынына Россия Федерациясеннән читкә чыгу;

7) Россия Федерациясе гражданлыгын туктату яисә чит дәүләт гражданлыгы (гражданлыгы) йә яшәүгә рөхсәте яисә Россия Федерациясе

гражданының чит дәүләт территориясендә даими яшәү хокукын раслый торган башка документы булу;

8) җирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

9) хәрби хезмәткә чакыру яисә аны алмаштыручы альтерна..ив граждан хезмәтенә юллама;

10) чит ил агенты статусын алу;

11) 33-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән башка очраклар.

2. Депутатның вәкаләтләре җирлек советы карары белән алты ай рәттән җирлек советының барлык утырышларында җитди сәбәпләр булмаганда вакытыннан алда туктатыла.

3. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында җирлек Советы тарафыннан карар кабул ителгән Депутат әлеге карарга карата шикаять белдерү турындагы гариза белән әлеге карар рәсми басылып чыккан көннән алып 10 көн эчендә судка мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

4. Вәкаләтләре җирлек Советының депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карары нигезендә вакытыннан алда туктатылган депутат күрсәтелгән карарга суд тәртибендә шикаять биргән очракта, җирлек Советы суд карары законлы көченә кергәнче җирлек Советы депутатларын өстәмә сайлаулар билгеләү турында Карар кабул итәргә хокуклы түгел.

5. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында җирлек советы карары вәкаләтләрне вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча, ә бу нигез җирлек Советы сессияләре арасында барлыкка килгән булса, мондый нигез барлыкка килгән көннән алып өч айдан да соңга калмыйча кабул ителә.

6. Әгәр җирлек Советының депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карары статьяның 1 өлешендәге 2 пунктында каралган нигездә әлеге статьяның 5 өлешендә каралган срокларда кабул ителмәгән булса, депутат процессуаль законнарда каралган тәртиптә шәһәр Советының гамәл кылмавына шикаять белдерү турындагы гариза белән судка мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

7. Татарстан Республикасы Рәисе депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәҗәгать иткән очракта, вәкаләтләрне вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көн итеп әлеге гаризаның җирлек советына кергән көне санала.

6 Статья. Депутат хокуклары

1.Депутатның:

1) җирлек Советында даими комиссияләргә һәм тиешле вазыйфаларга сайларга һәм сайланырга;

2) җирлек Советы каравы өчен мәсьәләләр тәкъдим итәргә;

3) җирлек Советы тарафыннан төзелә торган органнарны һәм җирлек Советы тарафыннан сайлана торган (билгеләп куела торган, килештерелә торган) вазыйфаи затларның кандидатураларын төзү мәсьәләләре буенча фикер әйтергә;

4) җирлек советының хокукый актлары проектларын хокук чыгару инициативасын гамәлгә ашыру тәртибенә кертергә;

5) көн тәртибе, тикшерелә торган мәсьәләләрне карау тәртибе һәм асылы буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр, җирлек Советы карарлары проектларына төзәтмәләр кертергә;

6) җирлек Советы сессияләрендә чираттан тыш хисапны яисә җирлек советы контролендә булган теләсә кайсы органның яисә вазыйфаи затның мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертергә;

7) җирлек Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;

8) үз тәкъдимнәреңне нигезләп һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясарга, белешмәләр бирергә;

9) җирлек Советы сессияләрендә гражданнарның, аның фикеренчә, иҗтимагый әһәмияткә ия булган мөрәҗәгатьләрен игълан итәргә;

10) җирлек Советы тарафыннан төзелә торган органнарның составы (сан ягыннан, персональ яктан) һәм җирлек Советы тарафыннан сайлана торган (билгеләп куела торган, килештерелә торган) вазыйфаи затларның кандидатуралары буенча фикер әйтергә;

11) даими комиссияләрнең, җирлек Советы сессияләренең беркетмәләре белән танышырга;

12) депутат ярдәмчеләре булырга.

7 маддә. Депутат таныклыгы һәм күкрәк билгесе

1. Депутатның җирлек Советы депутатының шәхесен һәм вәкаләтләрен раслый торган документ булып торган таныклыгы һәм күкрәк тамгасы бар, ул аларны үз вәкаләтләре чорында куллана.

8 маддә. Депутат эшчәнлеге рәвешләре

1. Депутат эшчәнлеге рәвешләре булып:

1) җирлек Советы сессияләре эшендә катнашу;

2) җирлек Советының даими комиссияләре эшендә катнашу;

3) федераль дәүләт хакимияте органнарының, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының, җирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларына, барлык оештыру-хокукый рәвештәге оешмалар җитәкчеләренә, иҗтимагый берләшмәләргә мөрәҗәгать;

4) муниципаль хокукый акт проектын кертү;

5) җирлек Советы тарафыннан кабул ителә торган муниципаль хокукый актлар проектларын эшләүдә катнашу;

6) җирлек Советы тарафыннан Татарстан Республикасы Дәүләт Советына закон чыгару инициативасы тәртибендә кертелә торган Татарстан Республикасы законнары проектларын әзерләүдә катнашу;

7) депутат гарызнамәсе кертү;

8) сайлаучылар белән очрашулар, аларның мөрәҗәгатьләре белән эшләү, үзе вәкил булган җирлек халкына үз эшчәнлеге һәм җирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында мәгълүмат бирү;

9) җирле референдумнарны, гавами тыңлауларны, җыелышларны, конференцияләрне һәм гражданнардан сорашып белешүләрне оештыруда һәм уздыруда катнашу;

10) территориаль иҗтимагый үзидарә оештыруда катнашу.

2. Депутат үз эшчәнлеген федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, башка муниципаль хокукый актларда һәм җирлек Советы Регламентында каралган башка рәвешләрдә дә гамәлгә ашырырга мөмкин.

9 маддә. Депутат ярдәмчеләре

1. Депутат депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруда аңа ярдәм күрсәтү өчен өч ярдәмчегә ия булырга хокуклы. Депутат ярдәмчеләренең эше (эшчәнлеге) иҗтимагый башлангычларда башкарыла.

2. Депутат үз ярдәмчеләре өчен җаваплы һәм аларны теләсә кайсы вакытта алыштырырга хокуклы.

3. Депутат ярдәмчеләре эшенең (эшчәнлегенең) хокукый нигезләре җирлек Советы тарафыннан раслана торган җирлек Советы депутаты ярдәмчесе турындагы нигезләмәдә билгеләнә.

10 маддә. Депутатның сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат шәһәр халкы, шулай ук шәһәр территориясендә урнашкан предприятие, оешма коллективлары, муниципаль һәм башка органнар белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучылар алдында, үз эше турында елга кимендә бер тапкыр хисап тота, вакыт-вакыт аларга җирлек советы эше турында хәбәр итә, шулай ук айга кимендә бер тапкыр халыкны кабул итә.

3. Депутат җирлек халкының законлы хокукларын, ирекләрен һәм мәнфәгатьләрен тәэмин итү буенча законнарда каралган чаралар күрә, алардан кергән тәкъдимнәрне, гаризаларны, шикаятьләрне карый, үз вәкаләтләре чикләрендә алардагы мәсьәләләрне дөрес һәм вакытында хәл итәргә булыша.

4. Ведет приём граждан;

5. Җәмәгатьчелек фикерен өйрәнә һәм кирәк булганда тиешле дәүләт хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына һәм иҗтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә.

6. Депутатның сайлаучылар белән очрашулары депутатларның сайлаучылар белән очрашуларын уздыру өчен Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан махсус билгеләнгән урыннарда, шулай ук депутатларның сайлаучылар белән очрашуларын уздыру өчен Зеленодольск муниципаль районы Мамадыш-Әкил авыл башкарма комитеты тарафыннан бирелә торган биналарда аларны бирү тәртибенә туры китереп үткәрелә.

7. Депутатның сайлаучылар белән очрашулары Россия Федерациясенең җыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, йөрешләр һәм пикетлар турындагы законнары нигезендә үткәрелә.

8. Депутатның сайлаучылар белән очрашуларын оештыруга яисә уздыруга каршылык Россия Федерациясе законнары нигезендә административ җаваплылыкка китерә.

11 маддә. Депутатларның Депутат этикасы кагыйдәләрен үтәве

1. Депутат җирлек Советы тарафыннан раслана торган депутат этикасы кагыйдәләрен үтәргә, шул исәптән түбәндәге йөкләмәләрне үтәргә тиеш::

1) шәхсән үзенә яисә якын туганнарына кагылышлы мәсьәләләрне хәл иткәндә җирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданнар эшчәнлегенә йогынты ясау өчен җирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелып калырга һәм депутат статусыннан файдаланмаска;

2) депутат вазыйфаларын объектив үтәүдә шик тудырырлык үз-үзеңне тотудан тыелып торырга, шулай ук аның абруена яисә җирлек Советы абруена зыян китерерлек конфликтлы хәлләрдән качарга;

3) мәнфәгатьләр конфликты килеп чыгу куркынычы булганда-шәхси кызыксыну (турыдан-туры яисә читләтеп) депутат бурычларын тиешенчә, объектив, гадел үтәүгә йогынты ясый яисә йогынты ясый алган вәзгыять, - бу хакта җирлек советына хәбәр итәргә һәм аның әлеге мәнфәгатьләр конфликтын булдырмауга яисә җайга салуга юнәлдерелгән карарын үтәргә;

4) гавами чыгышларның җирлек Советында билгеләнгән кагыйдәләрен үтәргә;

5) Федераль закон нигезендә конфиденциаль характердагы белешмәләргә кертелгән, депутат бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә аңа билгеле булган белешмәләрне депутат эшчәнлегенә бәйле булмаган максатларда фаш итмәскә һәм файдаланмаска;

6) депутат бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә физик һәм юридик затлардан (бүләкләр, акчалата бүләкләү, ссудалар, хезмәт күрсәтүләр, күңел ачулар, ял итү, транспорт чыгымнары өчен түләү һәм башка бүләкләүләр) түләмәскә.

12 маддә. Депутатның җирлек Советы сессияләрендә катнашуы

1. Депутат җирлек Советының барлык сессияләрендә дә катнашырга тиеш.

2. Депутат җирлек Советы сессияләрен үткәрү вакыты һәм урыны, карауга кертелә торган мәсьәләләр турында мәгълүмат ала, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча барлык кирәкле материалларны җирлек Советы Регламенты нигезендә ала.

3. Җирлек Советы сессияләрендә катнаша алмаганда, депутат, бер көннән дә соңга калмыйча, бу хакта җирлек Советы Президиумына яки район Советы аппаратына хәбәр итә.

13 маддә. Депутатларның җирлек Советының даими комиссияләре эшендә катнашуы

1. Депутат үзе әгъза булып торган җирлек Советы даими комиссияләренең барлык утырышларында да шәхсән катнашырга тиеш.
2. Депутат даими комиссияләр утырышларын үткәрү вакыты һәм урыны, карауга кертелә торган мәсьәләләр турында мәгълүмат ала, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча барлык кирәкле материалларны җирлек Советы Регламенты нигезендә ала.
3. Даими комиссияләр утырышларында катнаша алмаганда, депутат, бер көннән дә соңга калмыйча, бу хакта даими комиссия рәисенә яисә җирлек Советы аппаратына хәбәр итә.

14 маддә. Депутатның вазыйфаи затлар тарафыннан беренче чиратта кабул итү хокукы

1. Депутат эшчәнлеге мәсьәләләре буенча депутат Мамадыш-Әкил авыл җирлеге (алга таба – җирлек) территориясендә җирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары, муниципаль предприятие һәм учреждение җитәкчеләре тарафыннан чираттан тыш кабул итү хокукыннан файдалана.
2. Депутат вазыйфаи затка турыдан-туры яисә вазыйфаи затның кабул итү бүлмәсе (секретариаты) аша телдән йә язмача мөрәҗәгать итә.
3. Телдән мөрәҗәгать иткән очракта кабул итү вакыты җирлек Советы депутаты белән килешенгән вазыйфаи зат тарафыннан билгеләнә, ә депутат язмача мөрәҗәгать иткән очракта кабул итү вакыты депутат мөрәҗәгатен алган көннән өч көннән дә соңга калмыйча вазыйфаи зат тарафыннан билгеләнә.
4. Депутат кабул итү мөмкинлеге булмаганда, вазыйфаи зат депутат белән килешү буенча өч көн эчендә башка вакытны билгели.

15 маддә. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокукы

1. Депутат җирле үзидарә органнарыннан, муниципаль предприятиеләрдән, учреждениеләрдән һәм аларның вазыйфаи затларыннан закон белән саклана торган сер булып тормаган депутатлык эшчәнлегенә бәйле мәсьәләләр буенча мәгълүмат алырга хокуклы.
2. Депутат массакүләм мәгълүмат чараларында үз эшчәнлеге мәсьәләләре буенча Федераль законда каралган тәртиптә чыгыш ясарга хокуклы.

16 маддә. Депутат мөрәҗәгатьләрен карау

1. Депутат дәүләт органнарына, җирле үзидарә органнарына, барлык оештыру-хокукый рәвешләрдәге оешмаларга, иҗтимагый берләшмәләргә, депутат эшчәнлеге мәсьәләләре буенча тиешле вазыйфаи затларга телдән яисә язмача мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат депутат эшчәнлеге мәсьәләләре буенча мөрәҗәгать иткән җирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр һәм аларның вазыйфаи затлары депутатка аның мөрәҗәгатенә җавап бирергә яисә ул соратып ала торган документларны яисә белешмәләрне, әгәр мөрәҗәгатьне өстәмә өйрәнү яки тикшерү таләп ителмәсә, кабул ителгән көннән алып 15 көн эчендә тапшырырга тиеш.

3. Депутат мөрәҗәгатенә бәйле рәвештә нинди дә булса сорауларны өстәмә тикшерү яисә өстәмә өйрәнү үткәрергә кирәк булган очракта, әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән вазыйфаи затлар һәм җитәкчеләр бу хакта депутат мөрәҗәгатен алган көннән алып 15 көн эчендә депутатка хәбәр итәргә тиеш. Соңгы җавап депутатка депутатның язма мөрәҗәгатен алган көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча тапшырыла.

4. Дәүләт органнары, барлык оештыру-хокукый рәвешләрдәге оешмалар, иҗтимагый берләшмәләр, аларның вазыйфаи затлары тарафыннан депутатлар мөрәҗәгатьләрен карау тәртибе һәм сроклары законнар белән билгеләнә.

5. Депутат җирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр тарафыннан мөрәҗәгатьтә куелган мәсьәләләрне карауда турыдан-туры катнашырга хокуклы.

17 маддә. Депутат соравы

1. Депутат яисә депутатлар төркеме җирлек Советы компетенциясенә керә торган мәсьәләләр һәм үзенең депутатлык эшчәнлеге мәсьәләләре буенча җирлек Мэрына, җирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр җитәкчеләренә депутат үтенече белән мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат гарызнамәсе җирлек Советы сессиясендә язма рәвештә кертелә һәм җирлек Советы сессиясендә игълан ителә. Депутат гарызнамәсен рәсмиләштерү җирлек Советы Регламенты нигезендә башкарыла.

3. Депутат соравы җибәрелгән Орган яисә вазыйфаи зат аңа җавапны алган көннән алып 15 көн эчендә язма рәвештә бирә.

18 маддә. Депутатның бурычлары

1. Депутат бурычлы:

1) үз эшчәнлеген гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнарны, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, җирлек уставын, башка муниципаль хокукый актларны үтәргә; гражданнарның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәэмин итәргә;

2) сайлаучыларны даими рәвештә, кимендә айга бер мәртәбә кабул итәргә;

3) гражданнарның, барлык оештыру-хокукый рәвешләрдәге оешмаларның, иҗтимагый берләшмәләрнең, дәүләт хакимияте органнарының, җирле үзидарә

органнарының мөрәҗәгатьләрен үз вакытында карарга һәм аларга үз компетенциясе чикләрендә җаваплар бирергә;

4) сайлаучылар алдында турыдан-туры очрашуларда хисап тотарга, шулай ук үз эшләре турында массакүләм мәгълүмат чаралары аша елга кимендә бер мәртәбә хәбәр итәргә;

5) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләрне үтәргә;

6) дәүләт һәм закон белән саклана торган башка сер сакларга, шулай ук депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле рәвештә гражданнарның шәхси тормышына, намусына һәм абруена кагылышлы аңа билгеле булган белешмәләрне ачмаска.

2. Депутат федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, җирлек уставы һәм җирлек Советының муниципаль хокукый актлары белән үзенә йөкләнгән башка бурычларны башкара.

19 маддә. Депутатның җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат, җирле үзидарәнең коллегиаль органы әгъзасы буларак, җирлек советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуын тәэмин итә торган тулы хокукларга ия.

2. Җирлек советы депутатның сайлау округындагы, җирлек Советындагы эше, җирлек Советы карарларын һәм йөкләмәләрен үтәве турында хәбәрен тыңлый.

3. Җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары депутатка аның эшендә кирәкле ярдәм күрсәтәләр, депутатка җирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында, үзидарә территориясен икътисадый һәм социаль үстерү программаларын үтәүнең барышы турында, депутатның тәнкыйди искәрмәләре һәм тәкъдимнәре буенча кабул ителгән чаралар турында хәбәр итәләр, депутатның законнарны, муниципаль берәмлекләрнең вәкиллекле органнарының эш практикасын, җәмәгатьчелек фикерен өйрәнүенә булышлык итәләр.

20 маддә. Депутат эшчәнлегенең социаль һәм башка гарантияләре

1. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның социаль һәм башка гарантияләре җирлекнең законнары, Муниципаль норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

2. Депутатларны җинаять яисә административ җаваплылыкка тартканда, тоткарлаганда, кулга алганда, тентүдә, сорау алуда, аларга карата башка җинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук депутатларга карата, алар биләгән торак һәм (яисә) хезмәт урыны, аларның багажы, шәхси һәм хезмәт транспорт чаралары, язышу вакытында оператив-эзләү чаралары уздырганда депутатларның хокуклары гарантияләре алар файдалана торган элемтә чаралары, аларга караган документлар федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат әйтелгән фикер, тавыш биргәндә белдерелгән позиция һәм депутат статусына туры килә торган башка гамәлләр өчен, шул исәптән вәкаләтләр чоры тәмамлангач та, җинаять яисә административ җаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге нигезләмә депутат тарафыннан федераль законда каралган гавами мыскыллаулар, яла ягулар яисә башка хокук бозулар җибәрелгән очракларга кагылмый.

4. Коррупциягә каршы тору турында Россия Федерациясе законнары нигезендә мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яисә җайга салу турындагы таләпләрне үтәмәгән өчен депутатның коллегиаль карарлар кабул итүдә (шул исәптән көн тәртибендәге мәсьәләләр буенча тавыш бирүдә) катнашуы йә биләгән вазыйфасы буенча Россия Федерациясе норматив хокукый актларында каралган башка бурычларны үтәве депутатны җаваплылыкка тарту өчен нигез булып тормый.

21 маддә. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруда каршылыклар тудырган өчен җаваплылык

Җирле үзидарә органнарының, оешмаларның һәм иҗтимагый берләшмәләрнең вазыйфаи затлары тарафыннан әлеге Нигезләмә нигезләмәләрен үтәмәү, шул исәптән әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән срокларны һәм депутат гарызнамәләренә һәм мөрәҗәгатьләренә җаваплар бирү тәртибен үтәмәү, белә торып ялган мәгълүмат бирү, мәгълүмат бирүдән хокуксыз баш тарту, аны бирүдән читләшү, депутатларны кабул итү кагыйдәләрен бозу, каралган җаваплылыкка китерә законнар белән.